

УДК 351

Скляр І. В., аспірант спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування Науковий керівник: Тарасенко Т. М., д. н. держ. упр., доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування
(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

ЦИФРОВІ КОМПОНЕНТИ ГЛОБАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ВІЗІЇ УКРАЇНИ 2030

Зростання рівня невизначеності й прискорення темпів змін як на глобальному, так і локальному рівнях вимагає від фізичних осіб, організацій та публічних інституцій нових інноваційних підходів до вирішення існуючих проблем. Україна крім вищезазначених факторів перебуває ще під впливом наслідків широкомасштабного вторгнення, що продовжується вже більше двох років і знаходить відображення у погіршенні економічних умов й ускладненні соціально-демографічного становища населення. В свою чергу це створює додатковий тиск і виклики для системи публічного управління. В таких умовах задля забезпечення захисту суверенітету держави, покращення умов життя громадян й підвищення рівня конкурентоздатності країни на міжнародному рівні розробка й впровадження стратегії інноваційного розвитку є критично важливим завданням. Саме інновації дозволяють забезпечити не просто рух вперед, а саме випереджаючий розвиток.

Станом на початок 2023 року Україна мала дві чинні стратегії, що визначали розвиток інноваційної діяльності: Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року [1], що була розроблена на чолі з Міністерством освіти і науки України та Національну економічну стратегію на період до 2030 року [2], де лідирувало Міністерство економіки України. 14 грудня 2023 була презентована нова Стратегія розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року (далі Стратегія) [3], розроблена командами Міністерства цифрової трансформації й Міністерства освіти і науки за підтримки USAID, яка направлена на актуалізацію загальної стратегії розвитку до викликів сьогодення.

Загальний девіз документу: «Глобальна стратегія інновацій, що здобуде мир». Досягнення поставлених цілей пропонується розглядати з позиції 5 складників: економічного, політичного, безпекового, цифрового й соціального. Цифровий складник візії 2030 визначає, що Україна – найбільш зручна цифрова держава у світі з сильною цифровою економікою, прозорими та доступними державними й соціальними сервісами, що забезпечують високий рівень життя й мінімізують корупцію на всіх рівнях [3].

Загалом можна стверджувати, що порівняно із попередніми стратегіями [1 – 2] загальна ціль і напрямок розвитку цифровізації залишається незмінним. Вважаємо це позитивним фактором, адже здобутки реалізації попередніх стратегій й програм з великою ймовірністю стануть основою для втілення нової візії, а не будуть перекреслені й забуті.

Також важливим елементом нової стратегії є визначення внутрішніх та зовнішніх цілей. До внутрішніх цілей цифрового напрямку віднесено забезпечення цифрового врядування, подальший розвиток концепцій «держава в смартфоні», «smart city» та «цифрового метавсесвіту» (створення сприятливих умов для появи «цифрових моделей/двійників» регіонів, міст, секторів економіки тощо), вдосконалення нормативно-правової бази, запровадження систем штучного інтелекту в роботі державних установ. Зовнішня ж ціль – це поширення цифрових державних рішень (govtech-продуктів) у світі. Вважаємо, що формалізація й постановка такої цілі є правильним рішенням. По-перше, це сприяє експансії українських govtech технологій

закордон, що формує імідж України як цифрової інноваційної держави й підвищує рівень впливу на якісні зміни публічноуправлінських процесів у світі. По-друге, розгортання вітчизняних цифрових продуктів в системах, що відмінні від нашої дозволить отримати унікальний досвід, який може бути згодом адаптований задля покращення процесів і сервісів всередині країни.

З точки зору управління й координації Стратегія пропонує багаторівневу структуру з чітким розподілом обов'язків: Віце-прем'єр міністр України з інновацій, розвитку освіти, науки й технологій відповідає за координацію крос-секторальної діяльності на рівні Кабінету Міністрів України, Міністерство цифрової трансформації водночас забезпечує формування необхідних політик, заступники з цифрової трансформації (Chief Development Transformation Officer, CDTO) займаються формуванням й реалізацією політик галузей чи регіонів, що знаходяться у зоні їх відповідальності [3]. Вищезгадані елементи управлінської структури не є чимось новим, а по факту виконують свої задачі у провадженні цифровізації в Україні з моменту заснування Міністерства цифрової трансформації у 2019 р. та впровадження посад CDTO у 2020 р. До того ж задля посилення існуючої організаційної структури пропонується створити новий орган – Державну агенцію з розвитку інновацій, яка повинна буде відповідати за реалізацію стратегії інновацій та залучення інвестиції.

Натомість порядок проведення моніторингу, оцінки результатів реалізації стратегії у поточній редакції документу описаний досить поверхнево й загалом цей розділ підсумовується тим, що процедура проведення моніторингу розробляється МОН разом із іншими заінтересованими органами протягом 6 місяців після затвердження Стратегії [3]. На нашу думку, це може негативно вплинути як на реалізацію самої стратегії, так і на подальшу адаптацію плану дій протягом періоду її існування. В цьому питанні можна було б запозичити досвід програми Європейського Союзу «Політика цифрового десятиліття 2030», де на рівні початкового документу визначені ключові показники й конкретні періоди для контрольних точок, опитувальників і термінів перегляду стратегії в разі необхідності [4].

До позитивних особливостей Стратегії можна віднести наявність певної кількості вже підготовлених до реалізації проектів, що повинні стати фундаментом її реалізації [3]. Варто відмітити, що всі ці проекти направлені на вирішення конкретних галузевих проблем, вже мають проектні команди й дорожні карти. Водночас в початковому списку проектів відсутні такі, що направлені на модернізацію й інновацію публічних інституцій, хоча саме вони є по-перше, головними суб'єктами координації даної Стратегії, а по-друге, тією ланкою, що поєднує зусилля всіх учасників процесу задля реалізації поставленої мети.

Отже, Стратегія розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року є тим документом, що визначає пріоритет розвитку України як цифрової та інноваційної економіки. З одного боку Стратегія не привносить багато нового, пропонуючи дотримуватись тієї рамки, що була закладена раніше, не провокує революцію в інноваційній політиці України. З іншого – чітко прослідковується саме еволюційний шлях розвитку: поточний документ увібрав в себе багато позитивних елементів від попередніх версій і вносить на порядок денний ті напрями розвитку, що є більш актуальними для сьогодення. Вважаємо, що деякі процедурні елементи Стратегії, як от питання моніторингу й оцінки результатів потребують доопрацювання, але в цілому публікація й громадські обговорення цього документу є позитивним елементом для розвитку нашої держави.

Список використаних джерел:

1. Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 526-р. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-p> (дата звернення: 12.03.2024).

2. Національна економічна стратегія на період до 2030 року: постанова Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 179. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-p> (дата звернення: 12.03.2024).

3. Глобальна інноваційна візія України. Версія повна (громадські обговорення). Міністерство цифрової трансформації України, Міністерство освіти і науки України, USAID. URL: <https://winwin.gov.ua/assets/files/Громадські%20обговорення.pdf> (дата звернення: 12.03.2024).

4. Europe's Digital Decade. Shaping Europe's digital future. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/europes-digital-decade> (дата звернення: 12.03.2024).